

ข่าวเตือนการระบาดของศัตรูพืชประจำสัปดาห์

กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๔๓ ประจำวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒

แมลงห้ำ (Black bugs)

เตือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดทางภาคเหนือตอนล่างและภาคกลาง โดยเฉพาะข้าวที่อยู่ในระยะแตกกอถึงใกล้ระยะเก็บเกี่ยวและมีน้ำท่วมขัง เผื่อระวังติดตามสถานการณ์แมลงห้ำเข้าทำลายข้าวอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเริ่มพบแมลงห้ำในหลายพื้นที่ ดังนั้น ขอให้เกษตรกรหมั่นสำรวจแปลงนาอย่างสม่ำเสมอ หากพบแมลงห้ำหรือร่องรอยข้าวถูกแมลงห้ำเข้าทำลาย ให้รีบแจ้งหรือขอคำแนะนำจากสำนักงานเกษตรอำเภอ หรือสำนักงานเกษตรจังหวัดใกล้บ้าน เพื่อดำเนินการหาแนวทางป้องกัน ควบคุมและกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Scotinophara coarctata* Fabricius

วงศ์ : Perntatomidae

อันดับ : Hemiptera

ชื่ออื่น : -

รูปร่างลักษณะ

แมลงห้ำเป็นมวนชนิดหนึ่ง มีลักษณะค่อนข้างกลมคล้ายโล่หัว ด้านหัวและอกเป็นรูปสามเหลี่ยม ลำตัวมีสีน้ำตาลหรือดำเป็นมันวาว ยาว ๗ - ๘ มิลลิเมตร กว้าง ๔ - ๕ มิลลิเมตร เพศผู้มีขนาดเล็กกว่าเพศเมีย ชอบอาศัยรวมกลุ่มที่โคนต้นข้าวเหนือระดับน้ำในตอนกลางวัน ส่วนกลางคืนจะเคลื่อนย้ายขึ้นบนต้นข้าว เพศเมียวางไข่ประมาณ ๒๐๐ ฟอง โดยวางไข่เป็นกลุ่ม จำนวน ๒๐ - ๒๖ ฟองต่อกลุ่ม เรียงเป็นแถวขนานกัน วางไข่ที่ใบข้าวหรือกาบใบบริเวณโคนต้นข้าวใกล้ระดับผิวน้ำ หรือบางครั้งอาจจะวางบนพื้นดิน ไข่มีสีชมพูแกมเขียว ตัวอ่อนมี ๖ ระยะ ตัวอ่อนมีสีน้ำตาลและสีเหลืองกับจุดสีดำ ตัวอ่อนมีพฤติกรรมเหมือนตัวเต็มวัย คือหลบซ่อนอยู่ที่โคนต้นข้าวหรือตามรอยแตกของพื้นดินในตอนกลางวัน และหากินในตอนกลางคืน ตัวเต็มวัยมีอายุจนถึง ๒๑๔ วัน อยู่ข้ามฤดูหนาวหรือฤดูแล้ง โดยพักตัวอยู่ในร่องระแหงดินในที่ที่มีหญ้าขึ้น เมื่อสภาพภูมิอากาศเหมาะสมจะบินเข้าแปลงนา และขยายพันธุ์หลายรุ่น มีการพักตัวหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว ตัวเต็มวัยสามารถอพยพได้ระยะทางไกลๆ

พืชอาหาร

ข้าวป่า หญ้าชันกาด ข้าวโพด

ลักษณะการทำลาย

ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากกาบใบข้าวบริเวณโคนต้นข้าว ทำให้บริเวณที่ถูกทำลายเป็นสีน้ำตาลแดงหรือเหลือง ขอบใบข้าวเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลดำคล้ายข้าวเป็นโรคไหม้ ตามข้อของลำต้นข้าวเป็นบริเวณที่แมลงหล่าชอบเพราะเป็นแหล่งที่มีน้ำเลี้ยง มาก การทำลายในระยะข้าวแตกกอทำให้ต้นข้าวที่อยู่กลางๆ กอข้าวมีอาการแคระแกร็น มีสีเหลืองหรือเหลืองแกมน้ำตาล และการแตกกอลดลง ถ้าทำลายหลังระยะข้าวตั้งท้องทำให้รวงข้าวแกร็น ออกรวงไม่สม่ำเสมอและรวงข้าวมีเมล็ดลีบ ต้นข้าวอาจเหี่ยวตายได้ ถ้ามีแมลงจำนวนมากทำให้ต้นข้าวแห้งไหม้คล้ายกับถูกเพลิงกระโดดสีน้ำตาลทำลาย แมลงหล่าทำลายได้ทุกระยะการเจริญเติบโต แต่มักพบทำลายในช่วงข้าวแตกกอเต็มที่ถึงเก็บเกี่ยว

การแพร่ระบาด

พบระบาดในข้าวนาสวน นาชลประทานพบมากกว่านาฝืน พบในนาหว่านมากกว่านาดำ เนื่องจากความหนาแน่นของต้นข้าวนาหว่านมีมากกว่านาดำ ซึ่งเป็นสภาพที่เหมาะสมแก่การอยู่อาศัย โดยทั่วไปแมลงหล่าชอบสภาพที่ร่มและเย็น ในฤดูนาปีการระบาดมีมากกว่านาปรัง พบระบาดเป็นครั้งคราวในบางท้องที่ แต่การระบาดแต่ละครั้งมักทำความเสียหายรุนแรง

กรมส่งเสริมการเกษตร แนะนำวิธีการป้องกันกำจัด ดังนี้

๑. สสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง
๒. ใช้แสงไฟฟาล่อแมลงและทำลายในช่วงที่มีการระบาด เนื่องจากแมลงหล่าชอบบินมาเล่นแสงไฟเวลากลางคืน
๓. ปลุกข้าวที่มีอายุเก็บเกี่ยวสั้นเพื่อลดการเพิ่มประชากรในนาข้าว
๔. กำจัดวัชพืชที่ขึ้นหนาแน่นในนาข้าว เพื่อให้หน้าข้าวโปร่ง แสงแดดส่องถึงโคนต้นข้าว ทำให้สภาพนาข้าวไม่เหมาะสมแก่การอยู่อาศัยของแมลงหล่า
๕. พื้นที่ระบาดที่สามารถไขน้ำเข้านาได้ ให้ไขน้ำเข้าท่วมโคนต้นข้าว เพื่อให้หน้าข้าวไม่เหมาะสมต่อการ เจริญเติบโตและการเข้าทำลายของแมลงหล่า
๖. อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ เช่น ตัวงดิน มวนกิ้งไม้ กบ จิ้งจก กิ้งก่า ช่วยทำลายโดยกินไข่ ตัวอ่อน และตัวเต็มวัยของแมลงหล่า
๗. ในระยะข้าวแตกกอเต็มที่ถึงเก็บเกี่ยว ถ้าพบแมลงหล่ามากกว่า ๕ ตัวต่อกอ ควรใช้สารเคมีกำจัดแมลง คาร์โบซัลแฟน (พอสซ์ ๒๐% อีซี) อัตรา ๘๐ มิลลิเมตร ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร พ่นเฉพาะจุดที่มีการระบาด โดยพ่นบริเวณโคนต้นข้าว

ที่มา : ๑. องค์ความรู้เรื่องข้าว กรมการข้าว

๒. กรมส่งเสริมการเกษตร

ที่ปรึกษา : นางจิระนุช ชาญณรงค์กุล ผู้อำนวยการกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

นางสาวสุนนา ลิมาสฤษดิ์ ผู้อำนวยการกลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช

เรียบเรียงโดย : นางสาวเบญจมาภรณ์ ชุ่มจิตร นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

ที่มาภาพ : <http://www.agriqua.doe.go.th/forecast/week/week56/051156Scotinophara/Scotinophara051156.html>